

IGOR IVAŠKOVIĆ

Sveučilište u Ljubljani, Ekonomski fakultet
igor.ivaskovic@ef.uni-lj.si

UDK: 811.163.6: 811.163.42`373.43

DOI: <https://doi.org/10.47960/3029-3103.2025.11.151>

Izvorni znanstveni rad

SLOVENSKA PERCEPCIJA NEOLOGIZAMA U HRVATSKOME JEZIKU

Sažetak

U članku se istražuje slovenski stav prema neologizmima u hrvatskome i slovenskome jeziku. U prvome dijelu istraživanje se usredotočuje na prijenos vijesti o novim riječima u hrvatskome jeziku, ističući glavne teze koje se promiču u slovenskim medijima. U proteklih je 20 godina hrvatski jezik često prikazivan kao rezultat jezične politike koja je nastojala razdvojiti hrvatski jezik od „srpskohrvatskoga“ putem preuzimanja slovenskih riječi. U tome kontekstu neologizmi u hrvatskome jeziku predstavljani su kao dio te „nasilne“ jezične politike. Istovremeno, u medijima namijenjenim široj javnosti manje se pozornosti posvećivalo novotvorenicama u slovenskome jeziku, što je donekle utjecalo na pogrešan dojam da suvremeni slovenski jezik ima manje neologizama od hrvatskoga. Rezultati empirijskoga istraživanja pokazuju da su Slovenci relativno slabo upoznati s neologizmima u slovenskome, a još slabije s neologizmima u hrvatskome jeziku. Važno je napomenuti da posebno mlađe i obrazovanije generacije slovenskoga stanovništva, koje su svoje obrazovanje stekle unutar obrazovnoga sustava samostalne Republike Slovenije, ne percipiraju neologizme u negativnu svjetlu. Također, ne smatraju da slovenski i hrvatski jezik imaju previše neologizama, nego ih više vide kao sredstvo razvoja jezika.

Ključne riječi: hrvatski jezik; slovenski jezik; Slovenija; neologizmi.

SLOVENIAN PERCEPTION OF NEOLOGISMS IN CROATIAN LANGUAGE

Abstract

The article explores the Slovenian attitude towards neologisms in Croatian and Slovenian language. In the first part, the research focuses on the dissemination of news about new words in the Croatian language, highlighting the main theses promoted in Slovenian media. Over the past 20 years, the Croatian language has often been portrayed as a result of language policy aiming to separate it from “Serbo-Croatian” by adopting Slovenian words. In this context, neologisms in the Croatian language were depicted as part of this “coercive” language policy. At the same time, less attention was paid to neologisms in the Slovenian language in media intended for the general public, which somewhat influenced the

mistaken impression that contemporary Slovenian language has fewer neologisms than Croatian. The results of empirical research indicate that Slovenes are relatively unfamiliar with neologisms in Slovenian, and even less so with those in the Croatian language. It is important to note that particularly younger and more educated generations of the Slovenian population, who have received their education within the educational system of independent Republic of Slovenia, do not perceive neologisms in a negative light. They also do not consider Slovenian and Croatian languages to have too many neologisms, but rather see them more as a means of language development.

Keywords: Croatian language; Slovenian language; Slovenia; neologisms.

UVOD

Hrvatsko-slovenskim jezičnim odnosima u hrvatskoj javnosti nije pridana velika pažnja. Štoviše, hrvatsko-slovenske jezične dvojbe često su bile zanemarene u kontekstu hrvatskoga nastojanja za emancipaciju hrvatskoga jezika u vrijeme bivših jugoslavenskih država i nasilna spajanja hrvatskoga sa srpskim jezikom. No, hrvatsko-slovenski jezični odnosi općenito ne dobivaju veliku pozornost ni u slovenskoj javnosti, osim povremenih pokušaja pojedinih političara koji u želji za postizanjem jeftinih političkih bodova nerijetko i namjerno prikazuju iskrivljenu stvarnost te izazivaju razdor između slovenskoga i hrvatskoga društva. Unatoč tomu, s političkoga stajališta, kako u Sloveniji tako i u Hrvatskoj, polazi se od temeljnoga stava da oba naroda imaju pravo na nacionalnu suverenost, uključujući i jezičnu samobitnost, a oba su naroda u posljednjih nekoliko desetljeća imali više zajedničkih ciljeva nego konfliktnih interesa. Hrvati su se pokazali korisnim susjedima u ostvarivanju slovenskih nacionalnih ciljeva, pružajući čvrstu podršku ne samo protiv velikosrpskoga imperijalizma i unitarističke jugoslavenske doktrine nego i geopolitičku podršku slovenskim nastojanjima da se odupru snažnijim susjedima sa zapada i sjevera. No, ove koristi nisu bile jednostrane jer su slovenske zemlje tijekom povijesti bile prirodni štit za Hrvate protiv imperijalnih težnji germanskih i talijanskih sila, pružajući im geopolitičku podršku i tijekom osmanskih prodora te velikosrpske agresije. U takvim okolnostima strateške koristi od suradnje dvaju malih srodnih naroda značajne su, iako se to često ne ističe u dnevnompolitičkim izvješćima koja obično promoviraju druge interese.

Budući da su slovenski i hrvatski strateški interesi, uključujući i one jezične, međusobno povezani, analiza slovensko-hrvatskih jezičnih odnosa nužna je radi boljega međusobnog razumijevanja i anticipiranja te uklanjanja potencijalnih konflikata. U ovome se radu, stoga, istražuje slovenska percepcija neologizama u hrvatskome jeziku s glavnim ciljem procjene vrijednosnoga stava (pozitivan, neutralan ili negativan) koji prema tim

jezičnim pojavama prevladava u slovenskome društvu. Najprije na temelju analize medijskoga izvještavanja prikazujemo primjere vijesti slovenskih medija o natječajima za najbolje nove hrvatske riječi, a potom i način na koji su te vijesti povezane s negativnim stereotipima o hrvatskome jeziku. Drugi dio članka donosi rezultate istraživanja koje je provedeno među slovenskom studentskom populacijom o njihovu poznavanju i stavovima prema hrvatskim i slovenskim novotvorenicama, što nam omogućuje usporedbu te uvid u to odstupa li slovenski odnos prema hrvatskim neologizmima od njihova odnosa prema novotvorenicama u materinskome jeziku.

HRVATSKI NEOLOGIZMI U SLOVENSKIM MEDIJIMA

U slovenskome se medijskom prostoru neologizmi u hrvatskome jeziku najčešće spominju u kontekstu prenošenja vijesti o natječaju za najbolju novu hrvatsku riječ u organizaciji časopisa *Jezik*. Najstarija dostupna takva vijest na slovenskim internetskim medijima potječe iz 2008. godine. Prenijeli su je *Siol.net*¹, jedan manji privatni medij, i *Radiotelevizija Slovenija*², glavni slovenski medijski servis. Vijest je bila prenesena u kategoriji „zabava“ i potkategoriji „zanimljivosti“, a pritom su se spominjale pojedine riječi pobjednice natječaja iz prošlosti, primjerice „smećnjak“ za kontejner za smeće i „uspornik“ za „ležećega policajca“. Autor članka na javnome medijskom servisu napominje kako se ne radi o riječima koje automatski ulaze u rječnik hrvatskoga standardnog jezika, jer prvo moraju ući u svakodnevnu uporabu u hrvatskome društvu te pritom dodaje i primjere riječi koje se nisu ustalile u hrvatskome jeziku, no prema njegovu mišljenju i dalje zabavljaju Hrvate. U tome kontekstu spominje riječi poput „zrakomlat“ i „uvrtnjak“, koje je prema tomu autoru „pokušao nametnuti hrvatski državni vrh u 90-ima prošlog stoljeća“. Ispostavilo se kako je upravo ta rečenica bila predmet negativnih komentara ispod navedene vijesti. Takvih je bilo 15 od ukupno 49 komentara, dok je 8 objavljenih (i necenzuriranih) mišljenja bilo pozitivnih. Ostalih 26 komentara, prema ocjeni autora ovoga teksta, bilo je neutralnih. Ako detaljnije pogledamo te komentare, primjećujemo kako su među 26 neutralnih komentara dominirali pokušaji razvoja novih riječi kako na hrvatskome tako i na slovenskome jeziku. S druge strane, svi su se pozitivni komentari odnosili na pozitivan stav prema razvoju jezika putem natječaja za najbolju novu

1 „Na Hrvlaškem izbrali nove besede hrvaškega jezika“, *Siol.net*, 8. IV. 2008., <https://siol.net/novice/novice/na-hrvaskem-izbrali-nove-besede-hrvaskega-jezika-225248>, (20. VI. 2023.).

2 „Hrvati „kroativno“ izumljajo nove besede“, *RTVSLO*, 8. IV. 2008., <https://www.rtv-slo.si/zabava-in-slog/zanimivosti/hrvati-kroativno-izumljajo-nove-besede/192145>, (11. VI. 2023.).

riječ. Istovremeno, od 15 negativnih komentara čak 14 bilo je usmjereno negativno prema Hrvatima i Hrvatskoj.³

I 2009. godine slovenski su mediji izvijestili o natječaju časopisa *Jezik*. Većinom su istaknuli broj predloženih novih riječi i pobjedničke riječi.⁴ U vodećoj slovenskoj medijskoj kući, *Radioteleviziji Slovenije*, ovaj put nije bilo komentara s političkim prizvukom; autor objave samo je istaknuo kako su organizatori natječaja iz časopisa *Jezik* naglasili da će nove riječi, ako postanu uobičajene u svakodnevnome govoru, biti uvrštene i u rječnik hrvatskoga književnog jezika.⁵ Na tu su vijest pristigla 63 različita komentara, od kojih je 27 imalo negativan prizvuk, dok je 9 bilo pozitivno. Ostali su komentari bili neutralni i nisu se odnosili ni na jedan od triju elementa prema kojima se mjerio stav, a to su bili stav prema metodi (natječaj za novu riječ), organizatoru (časopis *Jezik*) i Hrvatskoj, odnosno Hrvatima. Zanimljivo je da su samo četiri komentara izražavala negativan stav prema metodi razvoja jezika putem natječaja za novu riječ, dok se sedam komentara (od devet ukupno pozitivnih) pozitivno odnosilo prema takvu načinu razvoja jezika, često naglašavajući važnost korištenja vlastitih riječi umjesto posuđenica. Dva su se pozitivna komentara odnosila na pohvale Hrvatima, odnosno Hrvatskoj. S druge strane, među negativnim komentarima njih 22 bilo je općenito negativno usmjereno prema Hrvatskoj, odnosno Hrvatima i njihovom jeziku. Uglavnom su se iznosile tvrdnje kao što su: „Hrvati nemaju vlastiti jezik, pa ga moraju izmišljati“, „Hrvati su izmišljen narod pa izmišljaju i jezik“, „Hrvati su zapravo pokatoličeni Srbi koji se silom žele razlikovati od Srba“, „Hrvati mijenjaju svoj jezik tako što “kradu” slovenske riječi“ i „Slovenci više ne žele čitati o Hrvatima i Hrvatskoj“. Jedan negativan komentar bio je usmjeren na kritiku organizatora natječaja, kojega je autor toga negativnog komentara smatrao nekompetentnim za organizaciju takva natječaja. Zanimljivo je da je to mišljenje bilo zapisano na hrvatskome jeziku i napisao ga je čitatelj iz Hrvatske. Ostali komentari uglavnom su bili neutralni prema metodi, organizatoru i Hrvatima, odnosno Hrvatskoj. Neutralni se komentari mogu podijeliti u dvije skupine: prvi su kritizirali druge komentatore, dok su drugi iznosili stav da i Slovenci stvaraju nove riječi i da to nije posebnost hrvatskoga jezika, no nisu izražavali mišljenje o tome je li to poželjno za razvoj i/ili zaštitu jezika.

Na temelju navedenoga moglo bi se zaključiti da vijesti o natječaju za naj-

3 *Isto*.

4 „Najboljša nova hrvaška beseda: proširnica“, *RTVSLO*, 19. IX. 2009., <https://www.rtvsllo.si/zabava-in-slog/zanimivosti/najboljsa-nova-hrvaska-beseda-prosirnica/198289>, (29. VI. 2023.); „Daljinec druga najboljša hrvaška beseda“, *Finance*, 18. III. 2009., <https://www.finance.si/241351?cctest&>, (30. V. 2023.).

5 „Najboljša nova hrvaška beseda: proširnica“, *n. mj.*

bolju novu riječ u hrvatskome jeziku u Sloveniji privlače najviše pažnje kod onih koji negativno gledaju na Hrvatsku i Hrvate općenito. Manje se usredotočuju na sam sadržaj vijesti i prijedloge novih hrvatskih riječi, a komentari se često koriste kao platforma za izražavanje netrpeljivosti prema Hrvatima i Hrvatskoj. Suvremenim bi se terminom, koji se nasilu gura u okvir pravnih sustava unatoč jasnu suprotstavljanju temeljnim postulatima prava, to moglo opisati i kao „govor mržnje” usmjeren protiv Hrvata i Hrvatske. Razumljivo je da ostavljanje tragova na internetu putem komentara na vijesti obično proizlazi iz snažnih pozitivnih ili negativnih emocija ili čak ekonomskih interesa (u slučaju plaćenih ili naručenih komentara). U ovome slučaju čini se da vijesti o natječaju za najbolju hrvatsku riječ izazivaju najviše negativnih emocija kod populacije koja općenito negativno percipira Hrvate i Hrvatsku. Štoviše, često se izražavaju teze koje su vrlo slične onima s kojima su se Hrvati suočavali tijekom velikosrpske agresije devedesetih godina prošloga stoljeća.

Nažalost, suparnike hrvatskoj jezičnoj samobitnosti nalazimo ne samo u komentarima gdje prevladava negativnost nego i u dijelu slovenske javnosti s velikosrpskim stavovima koji osporavaju postojanje hrvatskoga jezika i naroda. Dio slovenskih medija tijekom proteklih desetljeća aktivno je sudjelovao u širenju negativnih stereotipa o Hrvatima i Hrvatskoj. Primjetno je sustavno iznošenje stavova koji na temelju iskrivljenih ili iz konteksta izvučenih činjenica povezuju Hrvatsku i Hrvate s ideologijom fašizma, što je služilo kao sredstvo za omalovažavanje hrvatske nacionalne samobitnosti. Na primjer, u članku *(Ne) zaživele hrvaške besede* tjednika *Mladina* iz 2009. godine autor komentira *Jezikov* natječaj za najbolju novu hrvatsku riječ. Iako navodi činjenice o prijavljenim prijedlozima i pobjedničkim riječima, dodaje izjave koje pokušavaju povezati Hrvatsku s fašističkom prošlošću te se tvrdi da su mnoge riječi u hrvatskome jeziku proizašle iz vremena NDH, što se posebice odnosi na vojnu terminologiju.⁶ Prema istomu autoru raspad Jugoslavije prouzročili su nacionalizmi koji su razdvajali narode nekadašnje Jugoslavije, oduzimajući im njihovu jugoslavensku identifikaciju. On pritom tvrdi da je „srpskohrvatski” bio jedinstven jezik te da su nove jezike u Srbiji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini te Crnoj Gori stvorili nacionalistički pokreti želeći naglasiti svoju jedinstvenost. Smatra da se razdvajanje jezika dogodilo nasilno, što je rezultiralo vraćanjem starih riječi i stvaranjem novih kako bi se nove jezike udaljilo od „srpskohrvatskoga”. Također naglašava da je „srpskohrvatski” imao prestižan status u jugoslavenskim medijima i znanstvenoj zajednici

6 Marjan Horvat, „(Ne)zaživele hrvaške besede”, *Mladina*, br. 44, 5. XI. 2009., <https://www.mladina.si/48762/ne-zazivele-hrvaske-besede>, (21. V. 2023.).

te da je bio *lingua franca* svih narodnosti u bivšoj državi. Prema njemu stvaranje novih riječi ima negativan društveni utjecaj jer potkopava ideju južnoslavenskoga zajedništva.⁷

Nakon što je postavio „srpskohrvatski“ jezik u kontekst ilirske ideje, autor se u istome članku poziva na zbornik pod nazivom *Jezik između lingvistike i politike*,⁸ koji se koristi kao gradivo za studij južnoslavenskih jezika i književnosti na Sveučilištu u Ljubljani. Zbornik sadrži članak s naslovom *Srpskohrvatski jezik iz slovenske perspektive*⁹ u kojemu se netočno tvrdi da je na području bivše Jugoslavije prevladavao srpskohrvatski jezik koji je bio materinski jezik za 75 % stanovništva prema *Popisu stanovništva* iz 1981. godine. Pritom se, dakako, prešućuje da je taj postotak obuhvaćao ne samo sve one stanovnike koji su se izjasnili da im je materinski jezik „srpskohrvatski“ ili „hrvatskosrpski“ nego i one koji su kao materinski jezik naveli srpski, hrvatski, bosanski ili crnogorski. Na taj način iskrivljeno prikazane informacije postaju dezinformacije koje pokušavaju sakriti činjenicu da su se stanovnici Jugoslavije i u ono vrijeme dijelili prema jeziku te većina nije prihvaćala srpskohrvatski kao svoj materinski jezik. Iskrivljeni povijesni podatci stvaraju pogrešan dojam u slovenskome društvu o promjenama koje su se dogodile nakon 1991. godine. Autori spomenutoga zbornika¹⁰, naime, također često prihvaćaju stanje u komunističkoj Jugoslaviji kao prirodno i pritom ne spominju dramatične promjene i događaje tijekom Drugoga svjetskog rata i poraća, koji su nasilno mijenjali društvo te su imali znatno veći utjecaj na društvo nego događaji iz 90-ih godina prošloga stoljeća.¹¹

Govoreći o purističkim intervencijama u jezik, u slovenskim se medijima rijetko spomene samo dio nasilne jezične politike u Jugoslaviji, kao što su zabranjeni pravopisi iz razdoblja Hrvatskoga proljeća i riječi koje su bile zabranjene u tiskovinama i na televiziji jer su zvučale previše hrvatski.¹²

7 Marjan Horvat, „Novi jezikovni Babilon na Balkanu. Se bodo nove generacije na ozemlju nekdanje Jugoslavije še znale sporazumevati v “srbohrvaščini”“, *Mladina*, br. 44, 5. XI. 2009., <https://www.mladina.si/48761/novi-jezikovni-babilon-na-balkanu/> (21. V. 2023.).

8 Vesna Požgaj-Hadži, *Jezik između lingvistike i politike*, Biblioteka XX vek, 2013.

9 Vesna Požgaj-Hadži - Tatjana Balažić Bulc - Vlado Miheljak, „Srpskohrvatski jezik iz slovenske perspektive“, Vesna Požgaj-Hadži (ur.), *Jezik između lingvistike i politike*, Biblioteka XX vek, 2013., str. 37-65.

10 Primjerice Jagoda Granić, „Pogled na noviju hrvatsku standardnojezičnu praksu“, Vesna Požgaj-Hadži (ur.), *Jezik između lingvistike i politike*, Biblioteka XX vek, 2013., str. 67-89.

11 Ivo Banac, *Hrvatsko jezično pitanje*, Most, 1991., str. 99; Igor Ivašković, „Pogledi na pojavu purizma u hrvatskom kontekstu“, *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnoga jezika*, 69(4), 2022., str. 134-151.

12 Vesna Požgaj-Hadži u: Horvat, „Novi jezikovni Babilon na Balkanu“.

Također se uopće se ne spominju sudbine pojedinaca poput dr. Ivana Šretera i drugih hrvatskih intelektualaca, prije svih novinara i profesora, nakon uspostave komunističke jugoslavenske države te neposrednih jezičnih intervencija državnoga vrha od kraja Drugoga svjetskog rata do samoga raspada Jugoslavije.¹³ Prema profesorici Vesni Požgaj-Hadži, primjerice, jezični je purizam na hrvatskim područjima dobio zamah nakon 1991. godine kada su se počeli stvarati razlikovni rječnici između hrvatskoga i srpskoga jezika, a oživjelo je i arhaično vojno nazivlje iz vremena NDH.¹⁴ Također se ističe da su politički i administrativni pritisci bili veliki te da su javni djelatnici doživljavali neugodnosti zbog pogrešaka u korištenju riječi samo u razdoblju Republike Hrvatske. Pored toga, u slovenskome medijskom prostoru nerijetko su potencirani novinari kao, primjerice, Predrag Lucić, koji su se istaknuli kao kritičari svega što je naglašavalo hrvatsku samobitnost, nazivajući purističke intervencije nad hrvatskim jezikom nasiljem koje nije viđeno ni u jednome prethodnom razdoblju.¹⁵ Takvi stavovi, koji su uglavnom snažno ideološki obojeni, pridonijeli su percepciji u dijelu slovenske javnosti prema kojoj su novotvorenice u hrvatskome jeziku rezultat nasilja.

Isključivanje određenih razdoblja iz povijesnoga konteksta te uspoređivanje istih s neusporedivim i prešućivanje turbulentnih događanja, koji su doveli do toga stanja, iskrivljuje sliku povijesne stvarnosti te stvara negativan odnos prema hrvatskomu jeziku i jezičnim novotvorenicama. Autor spomenutoga članka *Mladine*, primjerice, ističe da su Hrvati prednjačili u traženju novih riječi, povezujući taj proces s izrazima iz vremena NDH, gdje su jezikoslovci uveli oštru granicu između srpskoga i hrvatskoga jezika.¹⁶ S druge strane, prema tezama nekih u javnosti prisutnih jezikoslovaca tvrdi se kako se istovremeno u Srbiji jezik nije bitno mijenjao, jer se smatralo da je srpski jezik "svoj na svome" i nije bilo potrebe za promjenama.¹⁷ Takva interpretacija stvara dojam da je (jezično) nasilje uglavnom dolazilo od Hrvata, dok se sa srpske strane to nasilje uglavnom promatralo bez intervencija. Ovakva interpretacija jezične politike nesumnjivo može

13 „Zaključci radnog dogovora predstavnika centralnih komiteta SK Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske i Srbije i pokrajinskih komiteta SK Kosova i Vojvodine o aktualnim problemima jezika i jezične politike na srpskohrvatskom/hrvatskosrpskom, hrvatskom ili srpskom govornom području. 18. 4. 1986.“, *Hrvatski jezični portal*, https://hjp.znanje.hr/index.php?show=povijest&chapter=31-problemi_jezika (11. VI. 2023.).

14 Vesna Požgaj-Hadži u: Horvat, „Novi jezikovni Babilon na Balkanu“.

15 Predrag Lucić u: Horvat, „Novi jezikovni Babilon na Balkanu“.

16 *Isto*.

17 Ranko Bugarski, „Jezička politika i jezička stvarnost u Srbiji posle 1991. godine“, Vesna Požgaj-Hadži (ur.), *Jezik između lingvistike i politike*, Biblioteka XX vek, Beograd, 2013., str. 91-111.

utjecati i na percepciju ostalih političkih događaja tijekom raspada komunističke Jugoslavije u slovenskoj populaciji. Štoviše, autor analiziranoga članka *Mladine* neposredno tvrdi da je slovenski jezik samostalan zbog stoljetne tradicije, dok su starije generacije Slovenaca naučili „srpskohrvatski“ jezik za vrijeme Jugoslavije.¹⁸ Istovremeno, međutim, ignorira dio jugoslavenske povijesti (u kontekstu Kraljevine SHS/Jugoslavije) u kojoj je slovenski jezik bio dijelom „srpsko-hrvatsko-slovenskoga“ jezika te je nakon toga također morao proći kroz proces emancipacije. Ovakvi iskrivljeni prikazi, dakle, pokušavaju stvoriti privid da je slovenski jezik rezultat prirodnoga razvoja, dok se hrvatski prikazuje kao plod politički motiviranoga nasilja. Taj stereotip širi se kroz slovenske medije i publikacije te se odražava na internetskim forumima, gdje se nalaze uglavnom negativni komentari o natjecajima za nove hrvatske riječi. Primjerice, na forumu *Alter.si* većina komentara izražava negativne stavove prema hrvatskomu jeziku, optužujući Hrvate za izmišljanje riječi kako bi se razlikovali od Srba ili čak tvrdeći da Hrvati preuzimaju slovenske riječi.¹⁹

Iako pojedini mediji, podržani određenim članovima akademske zajednice, nastavljaju s ideološkim programom koji promovira južnoslavenski koncept na račun hrvatske nacionalne i jezične samobitnosti, posljednjih desetljeća bilježimo i nekoliko važnih pomaka u poboljšanju slovensko-hrvatskih jezičnih odnosa. Jedan je od tih pomaka izdavanje slovensko-hrvatskih i hrvatsko-slovenskih rječnika, čime se slovenskoj populaciji pruža uvid u hrvatsku jezičnu samobitnost. Primjerice, 2014. godine objavljen je *Veliki suvremeni slovensko-hrvatski i hrvatsko-slovenski rječnik* koji je pozitivno ocijenjen u utjecajnome slovenskom časopisu *Delo*.²⁰ U intervjuu s autoricom rječnika, profesoricom Anitom Peti-Stantić, postavljeno je pitanje koji se jezik, slovenski ili hrvatski, više promijenio od osamostaljenja Slovenije i Hrvatske. Peti-Stantić ističe da iako je hrvatski jezik doživio promjene, one su uglavnom bile vezane za manji broj riječi. Smatra da su promjene uglavnom bile sporije i manje dramatične nego što se to prikazuje u slovenskim medijima te da su neke riječi koje su ranije bile dio administrativne i političke srpsko-hrvatske ideologije sada manje prisutne u svakodnevnome govoru u Hrvatskoj.²¹

Pored rasvjetljavanja mitova o velikim promjenama u hrvatskome jeziku od 1991. godine profesorica Peti-Stantić iznosi i svoju procjenu o puri-

18 Horvat, „Novi jezikovni Babilon na Balkanu“.

19 „Nove hrvaške besede“, *Alter.si*, 18. III. 2009., <https://www.alter.si/tema/nove-hrvaske-besede.612301/> (21. V. 2023.).

20 Anita Peti-Stantić, *Veliki suvremeni slovensko-hrvatski i hrvatsko slovenski rječnik*, Mozaik knjiga, 2014.

21 Jožica Grgič, 2014., „Hrvaščina in slovenščina – sorodni in precej različni“, *Delo*, 10. IX. 2014., <https://old.delo.si/kultura/knjiga/hrvascina-in-slovenscina-ndash-sorodni-in-precej-razlicni.html>, (21. V. 2023.).

stičkim tendencijama u hrvatskome i slovenskome jeziku, prema kojoj u slovenskome jeziku ima više riječi domaćega podrijetla te time i više neologizama.²² Profesorica time pridonosi razbijanju mitova o hrvatskome jeziku koji su usađivani u slovensko društvo za vrijeme komunističke Jugoslavije i kasnije. Dio tih mitova odnosi se na tvrdnje o približavanju hrvatskoga jezika slovenskomu kako bi se hrvatski udaljio od srpskoga. No, kao što je prikazano, takve tvrdnje nisu potkrijepljene činjenicama. Na pitanje o tome je li hrvatski jezik zaista postao sličniji slovenskomu i jesu li tvorci jezika namjerno željeli udaljiti hrvatski od srpskoga, profesorica Peti-Stantić odgovara: „Ne bih rekla da je to zbog približavanja slovenskom jeziku, sigurno ne svjesno, već možda zbog veće svijesti o jezičnom bogatstvu i povijesti“.²³ Ističe da su Slovenija i Hrvatska dijelile mnogo jezičnih kontakata u prošlosti te da je dio zajedničkoga rječnika nestao pod utjecajem srpskoga jezika, no da su se neki dijelovi vratili u hrvatski jezik, što može objasniti dojam sličnosti sa slovenskim jezikom. Dodaje kako nema istraživanja koja bi to potvrdila, ali ističe veću usmjerenost jezikoslovaca prema Zagrebu kao glavnomu gradu Hrvatske, čija blizina Sloveniji može objasniti dio sličnosti u jeziku.

Pozitivan trend u hrvatsko-slovenskim jezičnim odnosima primjećuje se i kod mlađe slovenske populacije koja jasno razlikuje hrvatski i srpski jezik te ima pozitivniji stav prema hrvatskomu. Činjenica je da mlađe generacije nisu kontaminirane učenjem „srpskohrvatskoga“ jezika, što je u starijih Slovenaca često rezultiralo negativnim stavom prema odstupanjima od naučenoga jezika u kojemu je dominirao srpski. Primjerice, na forumu *Forum.over.net – Starševski čvek* iz 2018. godine većina izražava stav da su srpski i hrvatski zasebni jezici te ih mogu razlikovati čak i oni koji nisu detaljno upoznati s obama jezicima. Sudionici su dijelili osobna iskustva, pri čemu je jedan čitatelj istaknuo kako je naučio hrvatski jezik živeći u pograničnome području, dok je za vrijeme služenja vojnoga roka u Jugoslavenskoj narodnoj armiji ponovno morao nanovo učiti „srpskohrvatski“. Iako su prisutne teze o tome da su to isti jezici i da Hrvati mijenjaju jezik stvaranjem novih riječi, takvi su komentari na ovome forumu u manjini.²⁴ U novije vrijeme također nema negativnih komentara u slovenskim medijima ili komentarima na novu hrvatsku riječ za čevapčiče²⁵ niti preterano negativnih komentara na forumima koji raspravljaju o riječima u

22 *Isto.*

23 *Isto.*

24 „Srbščina in hrvaščina ali srbohrvaščina“, *Forum.over.net*, 27. X. 2022., <https://forum.over.net/forum/tema/srbscina-in-hrvascina-ali-srbohrvascina-6614084/page/2/>, (30. V. 2023.).

25 „Hrvati so si izmislili novo besedo za čevapčiče“, N1, 1. X. 2021. <https://n1info.si/magazin/hrvati-si-izmislili-novo-besedo-za-cevapcice/?comments>, (28. VII. 2023.).

hrvatskome jeziku koje Slovencima zvuče smiješno.²⁶ Čini se, dakle, da je pao interes slovenske javnosti za novim hrvatskim riječima. Primjerice, u ožujku 2023. godine Slovenska tiskovna agencija (STA) izvijestila je o najboljim novim hrvatskim riječima vezanima za pandemiju COVID-19,²⁷ no slovenski mediji nisu pokazali značajan interes za tu vijest. Nasuprot tomu, slovenske prevoditeljske agencije angažiranije su u tome pogledu te često naglašavaju razlike između hrvatskoga i srpskoga jezika. Primjerice, jedna od njih posvetila je pažnju komentiranju novotvorenica u hrvatskome jeziku. Ističući da je jezik živa tvorba koja se neprestano mijenja, pisac mišljenja pozitivnim ocjenjuje činjenicu da Hrvati imaju priliku sudjelovati u kreiranju jezika putem natječaja za najbolju hrvatsku riječ.²⁸ Zanimljivo je ipak da autor pokušava objasniti poriv za stvaranjem novih riječi težnjom za udaljavanjem hrvatskoga od srpskoga jezika, ali i posljedicom potrebe za pronalaženjem prikladnih hrvatskih izraza za strane, uglavnom engleske riječi.²⁹

PERCEPCIJA NEOLOGIZAMA KOD SLOVENSKIH STUDENATA

Nedavna istraživanja o položaju hrvatskoga jezika među mlađom populacijom u Sloveniji ukazuju na njegov relativno povoljan status. Među slovenskim studentima hrvatski je jezik rangiran kao drugi od dvadeset i jednoga stranog jezika prema prosječnu stupnju znanja, odmah iza engleskoga, no sa značajnim zaostatkom. Također, percipirana korisnost usvajanja hrvatskoga jezika među istom studentskom populacijom na trećemu je mjestu, iza engleskoga i njemačkoga. Stoga ne iznenađuje značajan interes za učenjem hrvatskoga jezika među slovenskim studentima. Ovo istraživanje također ukazuje na to da mladi Slovenci jasno razlikuju hrvatski jezik od srpskoga.³⁰ Ti su nas rezultati potaknuli na daljnje istraživanje stavova slovenskih studenata o hrvatskome jeziku te smo u tome okviru proveli istraživanje i o njihovoj percepciji neologizama u hr-

26 „Smešne hrvaške besede anyone?“, *Reddit.com*, 2021., https://www.reddit.com/r/Slovenia/comments/l5mhjk/sme%C5%A1ne_hrva%C5%A1ke_besede_anyone/, (28. VII. 2023.).

27 „Najbolje nove hrvaške besede povezane s pandemijo covida-19“, *STA*, 11. III. 2021., <https://www.sta.si/2877476/najbolje-nove-hrvaske-besede-povezane-s-pandemijo-covida-19>, (19. VII. 2023.).

28 „Nove hrvaške besede“, *Lingula*, <https://www.prevedi.si/nove-hrvaske-besede/>, (10. VII. 2023.).

29 *Isto*.

30 Igor Ivašković, „Hrvatski kao strani jezik na području poslovanja i ekonomije u Sloveniji“, *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 48(1), 2022., str. 45-63.

vatskome jeziku. Kako bismo dobili što objektivniji prikaz, u istraživanje je uključeno i proučavanje stava o slovenskim neologizmima, što nam je omogućilo usporedbu te uvid u to odstupa li slovenski odnos prema hrvatskim neologizmima od njihova odnosa prema novotvorenicama u materinskome jeziku.

Istraživanje je provedeno među studentima Sveučilišta u Ljubljani od 5. prosinca 2023. do 5. ožujka 2024. godine. Upitnik je testiran na skupini od 12 studenata kako bi se provjerile razumljivost i pouzdanost instrumenata mjerenja. U anketi je sudjelovalo ukupno 314 osoba, od kojih je većina bila ženskoga spola (62,1 %), s prosječnom dobi od 23,3 godine. Većina ispitanika preddiplomski su studenti (62,9 %), dok su diplomski činili 36,9 %, a doktorski samo 1,0 % uzorka. Anketa je bila relativno duga, pa svi ispitanici nisu ispunili sve njezine dijelove. Od 314 uključenih studenata anketu je u većoj mjeri ispunilo 182 ispitanika, a dijelove koji se odnose na mjerenje stava prema neologizmima ispunilo je u potpunosti njih 166.

Prema rezultatima istraživanja provedenoga na opisanome uzorku može se zaključiti da stavovi slovenske studentske populacije nisu značajnije kontaminirani stereotipima koji su se nerijetko neopravdano širili putem pojedinih slovenskih medija te obrazovnih publikacija. Ispitanici su se u predmetnome istraživanju o odnosu prema hrvatskomu jeziku pomoću petstupanske Likertove ljestvice, s ekstremima: „1 – uopće se ne slažem“ i „5 – potpuno se slažem“, mogli izjasniti glede osam tvrdnji koje se odnose na percepciju pojavnosti i vrijednosni odnos prema novotvorenicama u hrvatskome i slovenskome jeziku. Tvrdnje i rezultate prikazuje Tablica 1.

Stupanj slaganja s navedenim tvrdnjama	1	2	3	4	5
	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu odlučiti	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem
Upoznat sam s novotvorenica u slovenskom jeziku (n=180)	5,6	27,2	25,0	38,3	3,9
Upoznat sam s novotvorenica u hrvatskome jeziku (n=179)	46,9	26,8	14,5	8,9	2,8
Smatram kako su novotvorenice korisne za razvoj jezika (n=182)	6,0	8,2	19,8	50,5	15,4
Smatram kako su novotvorenice korisne za zaštitu jezika (n=182)	11,0	19,2	22,0	33,5	14,3
Prema natječajima za izbor najboljih novih riječi imam pozitivan odnos (n=180)	3,3	9,4	41,7	34,4	11,1
Hrvatski jezik ima puno više novotvorenica od slovenskoga jezika (n=168)	5,4	7,1	74,4	8,9	4,2
Hrvatski jezik ima previše novotvorenica (n=171)	7,0	11,1	73,7	6,4	1,8
Slovenski jezik ima previše novotvorenica (n=166)	6,9	20,2	54,3	11,6	6,9

Tablica 1: Percepcija novotvorenica u slovenskoj studentskoj populaciji (u %)

Navedeni rezultati potvrđuju tezu kako slovenska populacija generalno ipak nema negativan stav prema novotvorenica. Štoviše, velika se većina slaže s tvrdnjom da su neologizmi dobro sredstvo za razvoj jezika, dok je samo približno sedmina nesklona neologizmima pripisivati razvojnu jezičnu funkciju. Izgleda kako su mladi svjesni razvoja tehnologije i posljedičnoga prodora tuđica u njihov materinski jezik. U prilog tomu idu rezultati prema kojima se gotovo pola ispitanika slaže s tvrdnjom da su neologizmi korisni i za zaštitu jezika, dok je manje od trećine ispitanika

nesklono ovomu stavu. Ne čudi, stoga, da ispitanici u većini relativno pozitivno doživljavaju natječaje za izbore novih riječi. Njih je ukupno 45,5 %, dok samo osmina negativno gleda prema takvim načinima stvaranja novih riječi. Ipak, treba istaknuti kako je više od 40 % ispitanika neodlučno, odnosno nema ni pozitivno ni negativno mišljenje prema natječajima za nove riječi.

Unatoč načelno pozitivnu stavu prema neologizmima i natječajima za nove riječi, čini se da mlađa generacija ipak nije jako dobro upoznata s novim riječima u slovenskome jeziku, a još je manje upoznata s neologizmima hrvatskoga jezika. Približno trećina ispitanika uglavnom se ili se u potpunosti ne slaže s tvrdnjom da su dobro upoznati s neologizmima u slovenskome jeziku, četvrtina je neodlučna, dok je ukupno 42,1 % ispitanika dobro upoznato sa slovenskim novotvorenica. Glede poznavanja neologizama u hrvatskome jeziku, udio dobro upoznatih samo je 11,7 %; 14,5 % je neodlučnih, dok gotovo tri trećine njih smatra kako nisu dobro upoznati s hrvatskim novotvorenica. Ne čudi što gotovo tri trećine ne zna ima li hrvatski jezik više ili manje novotvorenica od slovenskoga jezika, približno 13 % njih smatra kako je to uistinu tako, dok je ostalih 12,5 % dojma da slovenski jezik ipak ima više novotvorenica od hrvatskoga. Slično kao kod toga pitanja, i glede procjene ima li hrvatski jezik previše novotvorenica, gotovo je tri četvrtine ispitanika neodlučno; 18,1 % njih smatra kako tomu nije tako, a samo 8,2 % smatra da ih uistinu ima previše. U pogledu slovenskoga jezika neodlučnih je nešto manje, ali i dalje iznad 50 %, dok ih 27,1 % smatra kako slovenski jezik nema previše neologizama, a 18,5 %, pak, da ih ima previše.

Budući da je u ukupnu uzorku značajan udio onih koji ne smatraju da su dovoljno dobro upoznati s novotvorenica, detaljnije smo analizirali mišljenje onih koji misle da su relativno dobro upućeni u tu problematiku. Pritom je potrebno biti svjestan da oni koji smatraju kako su dobro upoznati sa slovenskim neologizmima nisu nužno i dobro upoznati s hrvatskim novotvorenica. U kategoriji onih koji se uglavnom slažu s tvrdnjom o dobroj upoznatosti sa slovenskim neologizmima samo je 19,1 % takvih da su uglavnom ili u potpunosti suglasni s jednakom tvrdnjom u pogledu hrvatskoga jezika. Među onima koji se, pak, u potpunosti slažu s tvrdnjom o poznavanju slovenskih novotvorenica, 28,6 % je onih koji misle da su istovremeno relativno dobro ili jako dobro upoznati i s hrvatskim novotvorenica. Istovremeno, u dijelu onih koji su jako dobro upućeni u hrvatske neologizme svi smatraju kako su relativno ili jako dobro upućeni i u slovenske neologizme, dok je 62,5 % onih koji relativno dobro poznaju hrvatske novotvorenice istovremeno i relativno dobro ili odlično poznaju slovenske novotvorenice. Može se, dakle, zaključiti kako oni koji manje-više dobro poznaju neologizme hrvatskoga jezika čine podskup ispitanika koji relativno ili jako dobro poznaju neologizme slovenskoga jezika.

U dijelu ispitanika koji se izjasnio da se uglavnom slaže s tvrdnjom da je dobro upoznat s neologizmima u slovenskome jeziku, 81,2 % njih istovremeno se uglavnom ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da su neologizmi primjereno sredstvo za razvoj jezika. Od onih koji su izrazili najviši stupanj sigurnosti glede upoznatosti s neologizmima taj je postotak još veći – 85,7 %. U pogledu zaštitne funkcije neologizama ti su postotci nešto manji, no još uvijek visoki, 40,5 % i 57,2 %. Natpolovična većina toga dijela ima i pozitivan stav prema natječajima za izbor novih riječi u materinskome jeziku. Takav je stav, naime, 52,2 % onih koji smatraju da su uglavnom dobro upoznati s neologizmima u slovenskome jeziku, dok isto mišljenje ima i 71,5 % onih koji se u potpunosti slažu s tvrdnjom da su dobro upoznati sa slovenskim neologizmima. Ako zbrojimo one koji se uglavnom slažu s onima koji se potpuno slažu s tvrdnjom da su dobro upoznati s novotvorenica, rezultate prikazuju Tablica 2 i Tablica 3. Iz prve je vidljivo da se više od 80 % dobro upoznatih kako onih sa slovenskim tako i onih s hrvatskim novotvorenica uglavnom ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da su neologizmi korisni za razvoj jezika. Nešto je manji postotak kada je u pitanju zaštitna funkcija neologizama. Približno 42 % onih koji sebe percipiraju upoznatima sa slovenskim novotvorenica smatra potonje primjerenim sredstvom za zaštitu jezika, dok se 35,6 % s tom tvrdnjom ne slaže. Oni, pak, koji se smatraju dobro upoznatim s hrvatskim novotvorenica s natpolovičnom većinom se slažu s tom tezom, dok ih se samo 14,3 % uglavnom ili u potpunosti ne slaže s njom.

Stupanj slaganja s tvrdnjom „Smatram kako su novotvorenice korisne za razvoj jezika“	1	2	3	4	5
	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu odlučiti	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem
Dobro upoznati s novotvorenica u slovenskome jeziku (n=76)	5,3	9,2	3,9	60,5	21,1
Dobro upoznati s novotvorenica u hrvatskome jeziku (n=21)	4,8	0,0	9,5	61,9	23,8

Tablica 2: Analiza dijela populacije koji se smatra „upoznatim“ s novotvorenica glede razvojne funkcije neologizama

Stupanj slaganja s tvrdnjom „Smatram kako su novotvorenice korisne za zaštitu jezika“	1	2	3	4	5
	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu odlučiti	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem
Dobro upoznati s novotvorenicama u slovenskome jeziku (n=76)	14,5	21,1	22,4	27,6	14,5
Dobro upoznati s novotvorenicama u hrvatskome jeziku (n=21)	4,8	9,5	33,3	28,6	23,8

Tablica 3: Analiza dijela populacije koji se smatra „upoznatim“ s novotvorenicama glede zaštitne funkcije neologizama

Zanimljivo je kako oni koji se smatraju upućenima u problematiku neologizama, kako u slovenskome tako i oni u hrvatskome jeziku, s natpolovičnom većinom smatraju kako prema natječajima za izbor najboljih novih riječi imaju uglavnom ili u potpunosti pozitivan odnos. Istovremeno ih se samo desetak posto u obama slučajevima s tom tvrdnjom uglavnom ili u potpunosti ne slaže. Posebice je zanimljivo da oni upućeniji u novotvorenice u hrvatskome jeziku iskazuju veći postotak pozitivno usmjerenih (61,9 %) i manji negativno usmjerenih (9,5 %). Štoviše, nitko od onih koji se smatraju upućenima u hrvatske neologizme nije u potpunosti u neskladu s tvrdnjom da prema natječajima za izbor najboljih novih riječi ima pozitivan odnos (Tablica 4). Novotvorenice u hrvatskome jeziku među proučavanom populacijom, dakle, nisu negativno percipirane kao što ne prevladava ni negativan stav prema natječajima za izbor novih riječi.

Stupanj slaganja s tvrdnjom „Prema natječajima za izbor najboljih novih riječi imam pozitivan odnos“	1	2	3	4	5
	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu odlučiti	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem
Dobro upoznati s novotvorenica u slovenskome jeziku (n=76)	2,6	7,9	35,5	36,8	17,1
Dobro upoznati s novotvorenica u hrvatskome jeziku (n=21)	0,0	9,5	28,6	33,3	28,6

Tablica 4: Analiza dijela populacije koji se smatra „upoznatim“ s novotvorenica
glede natječaja za najbolje nove riječi

Istovremeno, dio proučavane populacije koja se smatra dobro upoznatom s novotvorenica u slovenskome ili u hrvatskome jeziku u većini se ne može odlučiti u kojemu je jeziku više novotvorenica. No, znakovito je kako je u segmentu „upoznate“ populacije sa slovenskim neologizmima, tako i u segmentu „upoznate“ populacije s hrvatskim neologizmima, nešto više onih koji smatraju da hrvatski jezik ima više novotvorenica od slovenskoga jezika (Tablica 5). Budući da je najupućenija stručnjakinja u tome području, profesorica Peti-Stantić, drugačijega mišljenja koje se temelji na analiziranoj građi slovensko-hrvatskoga i hrvatsko-slovenskoga rječnika, može se zaključiti da i unutar upućenijega dijela populacije postoji otklon u smjeru teze koja se širi putem pojedinih medija, a ne odražava stvarno stanje.

SLOVENSKA PERCEPCIJA NEOLOGIZAMA U HRVATSKOME JEZIKU

Stupanj slaganja s tvrdnjom „Hrvatski jezik ima puno više novotvorenica od slovenskoga jezika“	1	2	3	4	5
	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu odlučiti	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem
Dobro upoznati s novotvorenica u slovenskome jeziku (n=73)	4,1	5,5	72,6	8,2	9,6
Dobro upoznati s novotvorenica u hrvatskome jeziku (n=21)	0,0	9,5	42,8	28,6	19,0

Tablica 5: Slaganje s tvrdnjom o tome da hrvatski jezik ima puno više novotvorenica od slovenskoga jezika u dijelu populacije koji se smatra „upoznatim“ s novotvorenica (u %)

Nadovezujući se na gornje rezultate, donekle je iznenađujuća činjenica da se veći udio ispitanika (kako onih upućenih u slovenske neologizme tako i onih upoznatih s hrvatskim neologizmima) uglavnom ili u potpunosti slaže s tvrdnjom da slovenski jezik ima previše novotvorenica (23,3 i 50 %), nego ih se s istom tvrdnjom slaže u kontekstu hrvatskoga jezika (12,2 i 47,6 %) (vidi Tablice 6 i 7). Pritom je razumljiv rezultat prema kojemu se više od dvije trećine onih koji se smatraju upućenima u slovenske novotvorenice ne usudi donositi sud o previše ili premalo hrvatskih neologizama, no skoro pola istoga segmenta ispitanika ne može odlučiti o istome pitanju ni u slovenskome kontekstu.

Stupanj slaganja s tvrdnjom „Hrvatski jezik ima previše novotvorenica“	1	2	3	4	5
	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu odlučiti	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem
Dobro upoznati s novotvorenica u slovenskome jeziku (n=74)	6,8	12,2	68,9	9,5	2,7
Dobro upoznati s novotvorenica u hrvatskome jeziku (n=21)	4,8	23,8	23,8	38,1	9,5

Tablica 6: Slaganje s tvrdnjom o tome da hrvatski jezik ima previše novotvorenica u dijelu populacije koji se smatra „upoznatim“ s novotvorenica (u %)

Stupanj slaganja s tvrdnjom „Slovenski jezik ima previše novotvorenica“	1	2	3	4	5
	Uopće se ne slažem	Uglavnom se ne slažem	Ne mogu odlučiti	Uglavnom se slažem	Potpuno se slažem
Dobro upoznati s novotvorenica u slovenskome jeziku (n=73)	6,8	20,5	49,3	13,7	9,6
Dobro upoznati s novotvorenica u hrvatskome jeziku (n=20)	5,0	15,0	30,0	25,0	25,0

Tablica 7: Slaganje s tvrdnjom o tome da slovenski jezik ima previše novotvorenica u segmentu populacije koji se smatra „upoznatim2 s novotvorenica (u %)

Na temelju izloženih rezultata može se zaključiti kako je slovenska mlađa populacija općenito gledano slabije upoznata s novotvorenica. To vrijedi za slovenske neologizme, a posebice za novotvorenice u hrvatskome jeziku. Tek nešto manje od 11 % njih, naime, smatra kako se uglavnom ili u potpunosti može složiti s tvrdnjom da su dobro upoznati s neologizmima u hrvatskome jeziku. Razumljivo je, stoga, da većina proučavane slovenske populacije teško prosuđuje koji jezik, slovenski ili hrvatski, ima više novotvorenica te teško donosi sud o tome ima li hrvatski previše ili, pak, premalo novotvorenica. Generalno gledano, proučavana slovenska populacija ima pozitivan stav prema neologizmima te se također pozitivno odnosi prema izborima za najbolje nove riječi. Posljedično ispitanici ne misle da kako slovenski tako i hrvatski jezik imaju previše novotvorenica. Štoviše, generalno gledano, Slovenci ne misle da hrvatski jezik ima više novotvorenica od slovenskoga jezika, što je u skladu s onim što govore najupućeniji pojedinci iz jezikoslovne struke, a ne uklapa se u sliku koju pokušava prikazati dio slovenskih medija. Iz toga proizlazi zaključak da su negativni komentari koji se u potonjim pojavljuju isključivo glas manjine koja, nažalost, često dobiva više pažnje nego što je zaslužuje.

ZAKLJUČAK

Odnos Slovenaca prema novotvorenim riječima u hrvatskome jeziku uvelike ovisi o njihovom stavu prema hrvatskomu jeziku općenito, a taj se stav manifestira preko odnosa prema hrvatskoj nacionalnoj samobitnosti. U ovome su članku prikazani pojedini primjeri difamacije i afirmacije hrvat-

skoga jezika u slovenskome društvu. Djelovanje protiv hrvatske jezične samobitnosti u osnovnim značajkama nije drugačije od difamiranja hrvatske državne neovisnosti. U tome se kontekstu hrvatske posebnosti u pravilu povezuju s fašističkom ideologijom, što je konstanta svih protuhrvatskih djelovanja nakon Drugoga svjetskog rata. Iako su strukture koje su se protivile hrvatskoj neovisnosti oslabile tijekom osamostaljenja Hrvatske i Slovenije, protuhrvatsko djelovanje i danas ostaje snažno, kako u Hrvatskoj tako i u Sloveniji. U Sloveniji su se u tome okviru širili stereotipi o hrvatskome jeziku kao proizvodu nasilne jezične politike koja je pokušala udaljiti hrvatski jezik od srpskoga putem preuzimanja slovenskih riječi. Ipak, mlađe i obrazovanije generacije u Sloveniji manje su kontaminirane komunističkim obrazovnim sustavom, jasnije razlikuju hrvatski i srpski jezik te iskazuju pozitivniji stav prema hrvatskomu jeziku. Generalno gledano, proučavana slovenska populacija ima pozitivan stav prema neologizmima te se također pozitivno odnosi prema izborima za najbolje nove riječi. Posljedično, ispitanici ne misle da slovenski i hrvatski jezik imaju previše novotvorenica. Štoviše, Slovenci ne misle da hrvatski jezik ima više novotvorenica od slovenskoga jezika, što je u skladu s onim što govore najupućeniji pojedinci iz jezikoslovne struke, a ne uklapa se u sliku koju pokušava prikazati dio slovenskih medija. Iz toga proizlazi zaključak da su negativni komentari, koji se u tim medijima pojavljuju, isključivo glas manjine koja, nažalost, često dobiva više pažnje nego što je zaslužuje. Buduća bi istraživanja, dakle, trebala testirati hipotezu da je nesklonost prema novotvorenim hrvatskim riječima više nego nesklonost prema neologizmima općenito plod nesklonosti jednoga, nasreću, malog dijela slovenskoga stanovništva prema hrvatskoj kulturnoj i nacionalnoj samobitnosti.